

Статья 1

№ п/п	Наименование работы, ее вид	Форма работы	Выходные данные
1	Гендерний розрив в оплаті праці в Україні [Статья из сборника]	Печатная	Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції „Перший крок у науку”. Т.2. – Луганськ : Глобус-Прінт, 2014. – С. 25 – 31.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
„ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ
НАУКОВЕ СТУДЕНТСЬКЕ ТОВАРИСТВО

МАТЕРІАЛИ
ІХ Всеукраїнської
науково-практичної конференції
«Перший крок у науку»

Том 2

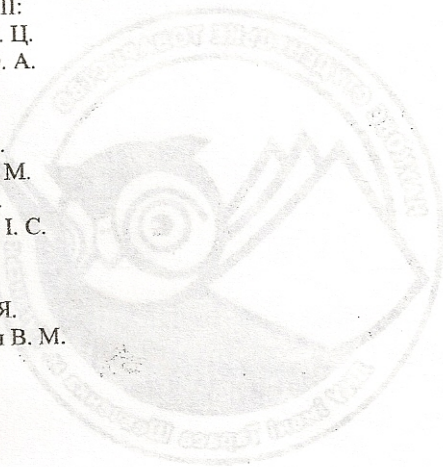
Луганськ – 2014

Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Перший крок у науку». Т.2. – Луганськ : Глобус-Прінт, 2014. – 519 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:
проф. Савченко С. В.

ЧЛЕНИ РЕДКОЛЕГІЇ:

проф. Ваховський Л. Ц.
проф. Виноградов О. А.
проф. Гавриш Н. В.
проф. Галич О. А.
проф. Горашук В. П.
проф. Горошкіна О. М.
проф. Дяченко В. Д.
проф. Михальський І. С.
проф. Пінчук Т. С.
проф. Ротерс Т. Т.
проф. Харченко С. Я.
проф. Чернобровкін В. М.
доц. Крисало О. В.
доц. Проказа Т. В.
доц. Прошкін В. В.
доц. Федічева Н. В.

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 7 від 28.02.2014)

© Колектив авторів, 2014
© Глобус-Прінт, 2014

Key words: Physical Culture School, disciples Programs.

УДК 373.5.016:797.212

ГЕНДЕРНИЙ РОЗРИВ В ОПЛАТІ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Антонюк С. В.

ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”

Постановка проблеми. Процес соціально-економічної перебудови в Україні супроводжується посиленням диференціації суспільства. Одним з її проявів є гендерна нерівність, що зараз притаманна всім суспільствам, незалежно від політичного устрою та рівня соціально-економічного розвитку, і виявляється в нерівних можливостях жінок і чоловіків щодо участі в структурах влади, сфер освіти та зайнятості, доходу та власності.

Загальна економічна криза, випереджаючі темпи спаду виробництва (відповідно до рівня оплати праці й попиту на робочу силу) в тих галузях промисловості, де у складі зайнятих переважають жінки, нестача бюджетних коштів і неминуче скорочення соціальних програм, зокрема, зорієнтованих на потреби сім'ї, постійні затримки виплати заробітної плати об'єктивно ускладнюють становище жінки на ринку праці України [1, с. 208]. Саме тому виникає об'єктивна необхідність в проведенні гендерних перетворень, інтеграції гендерної перспективи в усі програми розвитку українського суспільства.

Аналіз останніх досліджень. Протягом останніх років гендерні дослідження ринку праці привертають значну увагу науковців. Проблеми гендерних відмінностей в оплаті праці були описані у роботах таких вчених, як Е. М. Лібанова, О. В. Макарова, С. Ю. Аксьонова, Г. В. Герасименко, І. П. Майданік, Л. Г. Ткаченко, О. В. Лиса, А. Г. Реут, М. В. Откидач [2]. Вони доводять наявність значних гендерних диспропорцій на ринку праці в звіті «Аналітичне дослідження участі жінок у складі робочої сили України», аналізуючи рівень економічної активності та зайнятості населення, проблеми жіночого безробіття та професійної сегрегації за ознакою статі. Особлива увага приділяється економічному становищу жінок та чоловіків, гендерному

розриву в рівні заробітної плати, що має місце у всіх галузях економіки і зумовлює підвищений ризик збіднення жінок.

Постановка завдання. Досягнення рівності між жінками і чоловіками є однією з передумов забезпечення стабільного розвитку українського суспільства на засадах демократії. Тому національне законодавство повинне бути адаптоване до міжнародних норм про рівність прав чоловіків і жінок.

Метою даної статті є аналіз гендерної різниці в оплаті праці в Україні, формулювання загальних рекомендацій та пропозицій щодо забезпечення гендерної рівності в оплаті праці та окреслення можливих напрямів та шляхів її досягнення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Гендерна рівність – це рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства [3]. Це поняття включає рівність чоловіків та жінок перед законом, на ринку праці (рівність в отриманні винагороди за рівнозначну працю та в доступі до економічних ресурсів), а також рівних можливостей щодо вираження своїх інтересів незалежно від статі. Згідно з даними міжнародних звітів, які вимірюють стан гендерних відносин (Global Gender Gap Report, UNDP Human Development Report та ін.), для України характерним є нерівний доступ чоловіків та жінок до матеріальних ресурсів, суттєва різниця в оплаті праці, гендерно сегрегований ринок праці тощо [4, с. 17].

В Україні рівень заробітної плати жінок у 2012 році становив 77,6 % від рівня заробітної плати чоловіків. Гендерний розрив в оплаті праці спостерігається у всіх видах економічної діяльності, а в окремих з них досягає 30%. Але лише в одній економічній галузі, якій властиві найнижчі рівні оплати праці, заробітна плата жінок перевищує заробітну плату чоловіків на 14,7% – це рибальство і рибництво, в якій домінує кількість чоловіків. Це можна побачити в табл. 2.2.1.

Таблиця 2.2.1

Розподіл видів економічної діяльності за величиною гендерного розриву в оплаті праці та розміром середньомісячної номінальної заробітної плати працівників у 2012 році

Вид діяльності	Гендерний розрив у зарплаті, %	Середньомісячна номінальна заробітна плата працівників, грн.
Промисловість	30,8	3500
Фінансова діяльність	30,4	5954
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	29,2	2964
Діяльність транспорту та зв'язку	22,3	3474
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	17,5	2696
Будівництво	17,2	2491
Діяльність готелів та ресторанів	16,0	2057
Державне управління	12,8	3442
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	11,5	2077
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	9,5	2201
Освіта	9,0	2527
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	3,6	3436
Рибальство, рибництво	-14,7	1552

Джерело: розроблено автором за даними [5]

За даними табл. 2.2.1 найбільший гендерний розрив у заробітній платі характерний для сегментів економіки з найвищими рівнями оплати праці – фінансова діяльність (30,4%), промисловість (30,8%), в якій домінує чоловіча зайнятість, надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури та спорту (29,2%) діяльність транспорту та зв'язку (22,3%). Натомість у низькооплачуваних видах економічної діяльності відбувається

скорочення гендерного розриву в рівні заробітної плати: так, найнижчі відмінності характерні для галузей бюджетного сектору – охорони здоров'я та надання соціальної допомоги (9,5%), освіти (9%), підгалузей сільського господарства (11,5%), яким в цілому властиві найнижчі рівні оплати праці. Практично в усіх країнах світу чітко виявляється тенденція до концентрації жінок у галузях і професіях із нижчим рівнем оплати праці. Це пояснюється дією вирівнюючого ефекту мінімальної заробітної плати, що виявляється чіткіше за умов порівняно низьких стандартів оплати праці.

Хоча, якщо порівняти дві такі економічні галузі, як промисловість та операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям, можна зробити висновок, що, маючи порівняно однаковий рівень заробітної плати, в промисловості набагато більший гендерний розрив (30,8%), ніж в операціях з нерухомим майном (3,6%). Тобто жінкам вигідніше йти працювати в останню галузь.

Порівняння середнього рівня заробітної плати за видами економічної діяльності є важливим показником економічного стану чоловіків і жінок. Розрив у заробітній платі цих категорій населення свідчить не про дискримінацію жінок за принципом оплати праці, а про причини, що викликають це явище, та певні диспропорції у трудових відносинах. Зрозуміло, що за рівну працю чоловіки і жінки отримують однакову винагороду. Але проблема полягає у тому, що жінки здебільшого обіймають менш престижні й нижче оплачувані посади; мають різні з чоловіками можливості у підвищенні кваліфікаційного рівня; використовуються на роботах, що здебільшого не відповідають їх професійно-кваліфікаційному рівню; серед жінок більш поширена вимушена неповна зайнятість тощо.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Середня заробітна плата чоловіків в Україні в 2012 році майже на чверть перевищує середню заробітну плату жінок. Однією із причин цього можна назвати сегрегацію за галузевою ознакою. У даний час спостерігаються тенденції до концентрації жінок у бюджетних галузях, таких як охорона здоров'я та соціальна допомога,

освіта, які характеризуються низькою заробітною платою. Це сприяє збільшенню розриву в доходах між чоловіками і жінками.

Тому найбільш очевидним шляхом скорочення гендерного розриву у рівні оплати праці, що забезпечуватиме швидкий ефект з точки зору середньої заробітної плати в економіці, є прискорене зростання заробітної плати у бюджетній сфері, до якої належать найбільш фемінізовані види діяльності – освіта, охорона здоров'я, соціальні послуги. Випереджальний характер підвищення заробітної плати в цих сегментах щодо зростання зарплат в приватному секторі забезпечить скорочення міжсекторальних відмінностей в оплаті праці, і, відповідно, зменшення їх впливу на формування загального гендерного розриву. Державна політика заробітної плати в бюджетній сфері регулюється Єдиною тарифною сіткою розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери, що визначає посадові оклади (тарифні ставки) працівників відповідно до рівня займаної посади у відповідності до Постанов Кабінету Міністрів України. Саме тому необхідність діяльності Уряду в напрямі подальшого удосконалення Єдиної тарифної сітки та пришвидшення темпів підвищення посадових окладів в бюджетному секторі має усвідомлюватися не лише в контексті зростання загальних соціальних стандартів у країні, а й як один з напрямів скорочення гендерного розриву в рівні оплати праці [6, с. 163].

Кінцевою метою формування гендерної політики в сфері зайнятості населення є забезпечення рівних можливостей доступу до гідної праці відповідно до рівня освіти і професійної кваліфікації для жінок і чоловіків. З цією метою необхідна реалізація ряду антидискримінаційних заходів, що спрямовані на забезпечення рівних можливостей працевлаштування в гендерному аспекті, ліквідацію гендерної професійної сегрегації та забезпечення рівних можливостей кар'єрного просування для жінок і чоловіків, збалансованого поєднання професійної діяльності та сімейних обов'язків шляхом трансформації сталих стереотипів щодо гендерних ролей і більшого залучення чоловіків до виконання сімейних і батьківських обов'язків.

Рівень заробітної плати, що відповідає рівню освіти і кваліфікації, сприяє б, підвищенню статусу жінки і визнанню її праці висококваліфікованою, що по-требує професійної підготовки, а також дав би змогу підвищити значущість і престижність посад, які обіймають жінки.

Перспективи подальших досліджень повинні бути зосереджені на питаннях, які пов'язані із визначенням основних бар'єрів, що стримують прогрес: на шляху досягнення гендерного паритету в суспільстві, та їх зменшенням.

Література

1. Розумей Т. М. Гендерна нерівність та її вплив на ринок праці в Україні / Т. М. Розумей, А. О. Арсєва // Вісник ЖНАЕУ. – 2011. – Т. 2, № 1. – С. 208–214.
2. Аналітичне дослідження участі жінок у складі робочої сили України [Електронний ресурс] / Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. – Режим доступу: <http://www.idss.org.ua/public.html>.
3. Закон України “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків” від 8 вересня 2005 р. № 2866-IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.
4. Марценюк Т. О. Гендерна дискримінація на ринку праці в Україні: соціологічний аналіз / Т. О. Марценюк // Праця і закон. – 2008. – № 02 (98). – С. 16 - 19.
5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Аналітичне дослідження участі жінок у складі робочої сили України: монографія / [Е. М. Лібанова, О. В. Макарова, С. Ю. Аксьонова та ін.]. — К., 2012. — 205 с.

Антонюк С. В. Гендерний розрив в оплаті праці в Україні

У цій статті особлива увага приділяється економічному становищу жінок та чоловіків, гендерному розриву в рівні заробітної плати, що має місце у всіх галузях економіки і зумовлює підвищений ризик зубожіння жінок. Визначаються основні бар'єри, що стримують прогрес на шляху досягнення гендерного паритету в оплаті праці. Сформульовані загальні пропозиції щодо просування гендерної рівності на ринку праці в Україні.

Ключові слова: гендер, заробітна плата, сегрегація, бюджетна сфера.

Антонюк С. В. Гендерный разрыв в оплате труда в Украине

В этой статье особое внимание уделяется экономическому положению женщин и мужчин, гендерному разрыву в уровне заработной платы, который имеет место во всех отраслях экономики и обуславливает повышенный риск обнищания женщин. Определяются основные барьеры, сдерживающие прогресс на пути достижения гендерного паритета в оплате труда. Сформулированы общие предложения по продвижению гендерного равенства на рынке труда в Украине.

Ключевые слова: гендер, заработная плата, сегрегация, бюджетная сфера.

Antoniuk S. V. The gender wage gap in Ukraine

This article focuses on the economic status of women and men, the gender gap in wages, which takes place in all sectors of the economy and leads to an increased risk of impoverishing women. Identifies the main barriers to progress towards gender parity in pay. Formulated general proposals for the promotion of gender equality in the labor market in Ukraine.

Key words: gender, wages, segregation, public sector.

УДК 37.013.8

ОТЕЧЕСТВЕННЫЕ И ЗАРУБЕЖНЫЕ МЕТОДИКИ В КОРРЕКЦИОННОЙ ПЕДАГОГИКЕ. ВЫЯВЛЕНИЕ РАЗЛИЧИЙ НА ЭТАПЕ ДИАГНОСТИКИ.

ПРЕИМУЩЕСТВЕННЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ МЕТОДИК

Артюченко А. А.

ГУ „ Луганский национальный университет имени Тараса Шевченка,

Постановка проблемы. Проблемы организации учебно-воспитательного процесса с детьми и подростками, испытывающими временные адаптационные затруднения и сложности в освоении школьных образовательных программ, оказание им психолого-педагогической помощи в преодолении этих затруднений, коррекция негативных межличностных отношений и дискомфортных условий социальной среды, вызывающих

ЗМІСТ

Айвазян М. В. ОСОБЕННОСТИ ЭТНИЧЕСКИХ УСТАНОВОК СТАРШЕКЛАССНИКОВ В РАЗНЫХ СИСТЕМАХ ОБУЧЕНИЯ	3
Андреева К. Р. ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ДОЗВІЛЛЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ УКРАЇНИ	9
Антонова А. В. ПРОВЕДЕНИЕ УРОКОВ МАТЕМАТИКИ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ КОМПЬЮТЕРНЫХ РАЗВИВАЮЩИХ ИГР	15
Антонова О. В. ОСОБЕННОСТИ ВНЕДРЕНИЯ НОВОЙ ПРОГРАММЫ «ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА» ДЛЯ УЧАЩИХСЯ 1 - 4 КЛАССОВ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ	20
Антонюк С. В. ГЕНДЕРНИЙ РОЗРИВ В ОПЛАТІ ПРАЦІ В УКРАЇНІ	25
Артющенко А. А. ОТЕЧЕСТВЕННЫЕ И ЗАРУБЕЖНЫЕ МЕТОДИКИ В КОРРЕКЦИОННОЙ ПЕДАГОГИКЕ. ВЫЯВЛЕНИЕ РАЗЛИЧИЙ НА ЭТАПЕ ДИАГНОСТИКИ. ПРЕИМУЩЕСТВЕННЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ МЕТОДИК.....	31
Астапущенко А. А. ОСОБЕННОСТИ МЕЖЛИЧНОСТНЫХ ОТНОШЕНИЙ ПОДРОСТКОВ В РАЗЛИЧНЫХ УСЛОВИЯХ ОБУЧЕНИЯ	37
Асташова О. М. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ГАНДБОЛІСТІВ ДО ВИЩИХ ДОСЯГНЕНЬ З ТЕОРІЇ ВИДУ СПОРТУ	42
Бабак О. О., Бублик О. І. НЕПОВНОЛІТНІЙ ЯК СУБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	49
Бабік А. О. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА МАРГАРЕТ ТЕТЧЕР: ВІЙНА ЗА ФОЛКЛЕНДИ, 1981-1982 РР.....	56
Бакаласва О. С., Данченко Д. Д. ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГАЗЕТНИХ ЗАГОЛОВКІВ СУЧАСНОЇ ПРЕСИ	61
Бараннік Х. Г. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: МІЖПРЕДМЕТНИЙ ПІДХІД	66
Безпалова Л. В., Євстифорова А. А. ВАЖЛИВІ ПРОБЛЕМИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ	73
Белікова А. О. СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ	79
Бодякова І. О. НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	85
Бойченко К. Ю. ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СПОРТСМЕНОК В ЗМАГАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ	91

Наукове видання

Матеріали
IX Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Перший крок у науку».

Том 2.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:
проф. Савченко С.В.

ЧЛЕНИ РЕДКОЛЕГІЇ:

проф. Ваховський Л. Ц.
проф. Виноградов О. А.
проф. Гавриш Н. В.
проф. Галич О. А.
проф. Горашук В. П.
проф. Горошкіна О. М.
проф. Дяченко В. Д.
проф. Михальський І. С.
проф. Пінчук Т. С.
проф. Ротерс Т. Т.
проф. Харченко С. Я.
проф. Чернобровкін В. М.
доц. Крисало О. В.
доц. Проказа Т. В.
доц. Прошкін В. В.
доц. Федічева Н. В.

Комп'ютерний макет – Михайлов С. Є.
Коректор – Лазебник Р. В.

Здано до складання 25.01.2014 р. Підписано до друку 26.02.2014 р.
Формат 60X84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк RISO. Умов. друк. арк. 30,17. Наклад 150 прим. Зам. № 10

ПЦ „Глобус-Прінт”
91022, м. Луганськ, вул. Сент-Ет'єнівська, 40.
Тел./факс: (0642) 33-88-63

УДК 373.5.016:797.212

ГЕНДЕРНИЙ РОЗРИВ В ОПЛАТІ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Антонюк С. В.

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Постановка проблеми. Процес соціально-економічної перебудови в Україні супроводжується посиленням диференціації суспільства. Одним з її проявів є гендерна нерівність, що зараз притаманна всім суспільствам, незалежно від

політичного устрою та рівня соціально-економічного розвитку, і виявляється в нерівних можливостях жінок і чоловіків щодо участі в структурах влади, сфер освіти та зайнятості, доходу та власності.

Загальна економічна криза, випереджаючі темпи спаду виробництва (відповідно до рівня оплати праці й попиту на робочу силу) в тих галузях промисловості, де у складі зайнятих переважають жінки, нестача бюджетних коштів і неминуче скорочення соціальних програм, зокрема, зорієнтованих на потреби сім'ї, постійні затримки виплати заробітної плати об'єктивно ускладнюють становище жінки на ринку праці України [1, с. 208]. Саме тому виникає об'єктивна необхідність в проведенні гендерних перетворень, інтеграції гендерної перспективи в усі програми розвитку українського суспільства.

Аналіз останніх досліджень. Протягом останніх років гендерні дослідження ринку праці привертають значну увагу науковців. Проблеми гендерних відмінностей в оплаті праці були описані у роботах таких вчених, як Е.М. Лібанова, О.В. Макарова, С.Ю. Аксьонова, Г.В. Герасименко, І.П. Майданік, Л.Г. Ткаченко, О.В. Лиса, А.Г. Реут, М.В. Откидач [2]. Вони доводять наявність значних гендерних диспропорцій на ринку праці в звіті «Аналітичне дослідження участі жінок у складі робочої сили України», аналізуючи рівень економічної активності та зайнятості населення, проблеми жіночого безробіття та професійної сегрегації за ознакою статі. Особлива увага приділяється економічному становищу жінок та чоловіків, гендерному розриву в рівні заробітної плати, що має місце у всіх галузях економіки і зумовлює підвищений ризик збіднення жінок.

Постановка завдання. Досягнення рівності між жінками і чоловіками є однією з передумов забезпечення стабільного розвитку українського суспільства на засадах демократії. Тому національне законодавство повинне бути адаптоване до міжнародних норм про рівність прав чоловіків і жінок.

Метою даної статті є аналіз гендерної різниці в оплаті праці в Україні, формулювання загальних рекомендацій та пропозицій щодо забезпечення гендерної рівності в оплаті праці та окреслення можливих напрямів та шляхів її досягнення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Гендерна рівність – це рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що

дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства [3]. Це поняття включає рівність чоловіків та жінок перед законом, на ринку праці (рівність в отриманні винагороди за рівнозначну працю та в доступі до економічних ресурсів), а також рівних можливостей щодо вираження своїх інтересів незалежно від статі. Згідно з даними міжнародних звітів, які вимірюють стан гендерних відносин (Global Gender Gap Report, UNDP Human Development Report та ін.), для України характерним є нерівний доступ чоловіків та жінок до матеріальних ресурсів, суттєва різниця в оплаті праці, гендерно сегрегований ринок праці тощо [4, с. 17].

В Україні рівень заробітної плати жінок у 2012 році становив 77,6 % від рівня заробітної плати чоловіків. Гендерний розрив в оплаті праці спостерігається у всіх видах економічної діяльності, а в окремих з них досягає 30%. Але лише в одній економічній галузі, якій властиві найнижчі рівні оплати праці, заробітна плата жінок перевищує заробітну плату чоловіків на 14,7% - це рибальство і рибництво, в якій домінує кількість чоловіків. Це можна побачити в табл. 2.2.1.

Таблиця 2.2.1

Розподіл видів економічної діяльності за величиною гендерного розриву в оплаті праці та розміром середньомісячної номінальної заробітної плати працівників у 2012 році

Вид діяльності	Гендерний розрив у зарплаті, %	Середньомісячна номінальна заробітна плата працівників, грн.
Промисловість	30,8	3500
Фінансова діяльність	30,4	5954
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та	29,2	2964

Вид діяльності	Гендерний розрив у зарплаті, %	Середньомісячна номінальна заробітна плата працівників, грн.
спорту		
Діяльність транспорту та зв'язку	22,3	3474
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	17,5	2696
Будівництво	17,2	2491
Діяльність готелів та ресторанів	16,0	2057
Державне управління	12,8	3442
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	11,5	2077
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	9,5	2201
Освіта	9,0	2527
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	3,6	3436
Рибальство,	-14,7	1552

Вид діяльності	Гендерний розрив у зарплаті, %	Середньомісячна номінальна заробітна плата працівників, грн.
рибництво		

Джерело: розроблено автором за даними [5]

За даними табл. 2.2.1 найбільший гендерний розрив у заробітній платі характерний для сегментів економіки з найвищими рівнями оплати праці – фінансова діяльність (30,4%), промисловість (30,8%), в якій домінує чоловіча зайнятість, надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури та спорту (29,2%) діяльність транспорту та зв'язку (22,3%). Натомість у низькооплачуваних видах економічної діяльності відбувається скорочення гендерного розриву в рівні заробітної плати: так, найнижчі відмінності характерні для галузей бюджетного сектору – охорони здоров'я та надання соціальної допомоги (9,5%), освіти (9%), підгалузей сільського господарства (11,5%), яким в цілому властиві найнижчі рівні оплати праці. Практично в усіх країнах світу чітко виявляється тенденція до концентрації жінок у галузях і професіях із нижчим рівнем оплати праці. Це пояснюється дією вирівнюючого ефекту мінімальної заробітної плати, що виявляється чіткіше за умов порівняно низьких стандартів оплати праці.

Хоча, якщо порівняти дві такі економічні галузі, як промисловість та операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям, можна зробити висновок, що, маючи порівняно однаковий рівень заробітної праці, в промисловості набагато більший гендерний розрив (30,8%), ніж в операціях з нерухомим майном (3,6%). Тобто жінкам вигідніше йти працювати в останню галузь.

Порівняння середнього рівня заробітної плати за видами економічної діяльності є важливим показником економічного стану чоловіків і жінок. Розрив у заробітній платі цих категорій населення свідчить не про дискримінацію жінок за принципом оплати праці, а про причини, що викликають це явище, та певні

диспропорції у трудових відносинах. Зрозуміло, що за рівну працю чоловіки і жінки отримують однакову винагороду. Але проблема полягає у тому, що жінки здебільшого обіймають менш престижні й нижче оплачувані посади; мають різні з чоловіками можливості у підвищенні кваліфікаційного рівня; використовуються на роботах, що здебільшого не відповідають їх професійно-кваліфікаційному рівню; серед жінок більш поширена вимушена неповна зайнятість тощо.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Середня заробітна плата чоловіків в Україні в 2012 році майже на чверть перевищує середню заробітну плату жінок. Однією із причин цього можна назвати сегрегацію за галузевою ознакою. У даний час спостерігаються тенденції до концентрації жінок у бюджетних галузях, таких як охорона здоров'я та соціальна допомога, освіта, які характеризуються низькою заробітною платою. Це сприяє збільшенню розриву в доходах між чоловіками і жінками.

Тому найбільш очевидним шляхом скорочення гендерного розриву у рівні оплати праці, що забезпечуватиме швидкий ефект з точки зору середньої заробітної плати в економіці, є прискорене зростання заробітної плати у бюджетній сфері, до якої належать найбільш фемінізовані види діяльності – освіта, охорона здоров'я, соціальні послуги. Випереджальний характер підвищення заробітної плати в цих сегментах щодо зростання зарплат в приватному секторі забезпечить скорочення міжсекторальних відмінностей в оплаті праці, і, відповідно, зменшення їх впливу на формування загального гендерного розриву. Державна політика заробітної плати в бюджетній сфері регулюється Єдиною тарифною сіткою розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери, що визначає посадові оклади (тарифні ставки) працівників відповідно до рівня займаної посади у відповідності до Постанов Кабінету Міністрів України. Саме тому необхідність діяльності Уряду в напрямі подальшого вдосконалення Єдиної тарифної сітки та пришвидшення темпів підвищення посадових окладів в бюджетному секторі має усвідомлюватися не лише в контексті зростання загальних соціальних стандартів у країні, а й як один з напрямів скорочення гендерного розриву в рівні оплати праці [6, с. 163].

Кінцевою метою формування гендерної політики в сфері зайнятості населення є забезпечення рівних можливостей доступу до гідної праці відповідно до рівня освіти і професійної кваліфікації для жінок і чоловіків. З цією метою необхідна реалізація ряду антидискримінаційних заходів, що спрямовані на забезпечення рівних можливостей працевлаштування в гендерному аспекті, ліквідацію гендерної професійної сегрегації та забезпечення рівних можливостей кар'єрного просування для жінок і чоловіків, збалансованого поєднання професійної діяльності та сімейних обов'язків шляхом трансформації сталих стереотипів щодо гендерних ролей і більшого залучення чоловіків до виконання сімейних і батьківських обов'язків.

Рівень заробітної плати, що відповідає рівню освіти і кваліфікації, сприяв би підвищенню статусу жінки і визнанню її праці висококваліфікованою, що потребує професійної підготовки, а також дав би змогу підвищити значущість і престижність посад, які обіймають жінки.

Перспективи подальших досліджень повинні бути зосереджені на питаннях, які пов'язані із визначенням основних бар'єрів, що стримують прогрес на шляху досягнення гендерного паритету в суспільстві, та їх зменшенням.

Література

1. Розумей Т. М. Гендерна нерівність та її вплив на ринок праці в Україні / Т. М. Розумей, А. О. Арсеєва // Вісник ЖНАЕУ. – 2011. – Т. 2, № 1. – С. 208–214.
2. Аналітичне дослідження участі жінок у складі робочої сили України [Електронний ресурс] / Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. – Режим доступу: <http://www.idss.org.ua/public.html>.
3. Закон України “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків “ від 8 вересня 2005 р. № 2866-IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.
4. Марценюк Т. О. Гендерна дискримінація на ринку праці в Україні: соціологічний аналіз / Т. О. Марценюк // Праця і закон. – 2008. – № 02 (98). – С. 16 - 19.
5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Аналітичне дослідження участі жінок у

складі робочої сили України: монографія / [Е. М. Лібанова, О. В. Макарова, С. Ю. Аксьонова та ін.]. — К., 2012. — 205 с.

Антонюк С.В. Гендерний розрив в оплаті праці в Україні

У цій статті особлива увага приділяється економічному становищу жінок та чоловіків, гендерному розриву в рівні заробітної плати, що має місце у всіх галузях економіки і зумовлює підвищений ризик зубожіння жінок. Визначаються основні бар'єри, що стримують прогрес на шляху досягнення гендерного паритету в оплаті праці. Сформульовані загальні пропозиції щодо просування гендерної рівності на ринку праці в Україні.

Ключові слова: гендер, заробітна плата, сегрегація, бюджетна сфера.

Антонюк С.В. Гендерный разрыв в оплате труда в Украине

В этой статье особое внимание уделяется экономическому положению женщин и мужчин, гендерному разрыву в уровне заработной платы, который имеет место во всех отраслях экономики и обуславливает повышенный риск обнищания женщин. Определяются основные барьеры, сдерживающие прогресс на пути достижения гендерного паритета в оплате труда. Сформулированы общие предложения по продвижению гендерного равенства на рынке труда в Украине.

Ключевые слова: гендер, заработная плата, сегрегация, бюджетная сфера.

Antoniuk S.V. The gender wage gap in Ukraine

This article focuses on the economic status of women and men, the gender gap in wages, which takes place in all sectors of the economy and leads to an increased risk of impoverishing women. Identifies the main barriers to progress towards gender parity in pay. Formulated general proposals for the promotion of gender equality in the labor market in Ukraine.

Key words: gender, wages, segregation, public sector.